

Kymsote

Kymenlaakson
sosiaali- ja terveystalvelut

Täydentävä ja ehkäisevä toimeentulotuki

Soveltamisohje 1.1.2019 alkaen

Viranhaltijapäätös nro 1/2019
2.1.2019

SOVELTAMI SOHJEEN TARKOITUS

Soveltamisohje on tarkoitettu selkiyttämään ja tarkentamaan täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen perusteita, menettelytapoja ja tuen määräytymistä. Kymsoten sosiaalihuollosta vastaavan toimielimen vahvistamaa ohjetta ei voi kuitenkaan käyttää yksinomaan päätöksen teossa, vaan päätösten tulee aina perustua toimeentulotukilain säädöksiin.

Soveltamisohjeen tarkoituksena on myös taata kuntalaisille yhdenvertainen käytäntö toimeentulotukilakia sovellettaessa. Ohje ei rajoita viranhaltijoiden yksilö- ja perhekohtaista harkintaa. Ohje on laadittu yhteistyössä Kymenlaakson kuntien ja Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveystieteiden kanssa.

Toimeentulotukea myönnettäessä noudatetaan toimeentulotukilakia (815/2015) siihen tehtyine lisäyksineen ja sosiaali- ja terveysministeriön julkaisun Opas toimeentulotukilain soveltajille (2013:4) ohjeita siltä osin, kuin ne vastaavat voimassa olevaa lainsäädäntöä.

TOIMEENTULOTUEN HAKEMINEN

Kansaneläkelaitos (Kela) myöntää perustoimeentulotuen. Kymsote myöntää täydentävää ja ehkäisevää toimeentulotukea. Hakijan tulee aina ensin hakea Kelalta perustoimeentulotukea. Täydentävää tai ehkäisevää toimeentulotukea voidaan hakea samalla, kun haetaan perustoimeentulotukea. Kelan on hakijan pyynnöstä toimitettava hakemus Kymsoteen tehtyään päätöksen perustoimeentulotuesta, jos hakija on esittänyt hakemuksessaan muita kuin toimeentulotuen perusosaan ja muihin perusmenoihin kuuluvia menoja.

Täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen tarve voidaan arvioida vasta sen jälkeen, kun hakijalle on ensin tehty perustoimeentulotukea koskeva laskelma ja päätös. Hakemus täydentävästä tai ehkäisevästä toimeentulotuesta tehdään Kymsoteen, jos hakija on jo saanut hakemusta koskevalle ajalle Kelassa tehdyn päätöksen perustoimeentulotuesta. Toimeentulotukea haetaan kirjallisesti, sähköisesti, varatulla vastaanottoajalla tai muulla viranomaisen hyväksymällä tavalla (Toimeentulotukilaki 14 §).

Toimeentulotuki myönnetään hakemisajankohdasta lähtien pääsääntöisesti kalenterikuukaudeksi. Toimeentulotuki tai osa siitä voidaan vain erityisestä syystä myöntää takautuvasti. Takautuvaa tukea myönnettäessä tarkastellaan hakijan ja perheen senhetkistä tilannetta ja mahdollisuuksia selviytyä menoista. Lisäksi selvitetään, mikä on ollut hakijan taloudellinen tilanne aikana, jolloin menot ovat erääntyneet maksettavaksi. Takautuvasta perustoimeentulotuesta on oltava Kelan laskelma ja päätös hakemusajalle. Jos hakemus on puutteellinen, asiakkaalle on viimeistään seitsemäntenä arkipäivän hakemuksen saapumisesta annettava tai lähetettävä yksilöity kehoitus hakemuksen täydentämiseksi määräajassa.

Toimeentulotukilain 14e §:n mukaan täydentävää tai ehkäisevää toimeentulotukea hakevalle asiakkaalle tulee järjestää mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti

Kymsoten sosiaalityöntekijän tai sosiaaliohjaajan kanssa viimeistään seitsemäntenä arkipäivänä sen jälkeen, kun asiakas on tätä pyytänyt. Kelan perustoimeentulotuen osalta pyyntö päästä henkilökohtaisen keskusteluun on esitettävä Kelalle.

Täydentävää toimeentulotukea ei pääsääntöisesti peritä takaisin. Jos hakijalla on varallisuutta, mutta se ei ole hänen käytettävissään eikä välittömästi realisoitavissa, toimeentulotuki myönnetään tilapäisesti ja perinnällä varallisuutta vastaan, mikäli se katsotaan kohtuulliseksi (Toimeentulotukilaki 19 - 23 §). Ehkäisevä toimeentulotuki voidaan periä takaisin, vain Toimeentulotukilain 20 §:n nojalla, jos tuen myöntäminen on perustunut tahallaan annettuihin erehdyttäviin tietoihin.

KIIREELLINEN TOIMEENTULOTUKI

Jos täydentävän tai ehkäisevän toimeentulotuen tarve on kiireellinen, tuki myönnetään sen jäsenkunnan toimipisteessä, jossa hakija tai perhe oleskelee hakemusta tehtäessä. Jos perustoimeentulotuen hakemusta ei vielä ole tehty, ohjataan hakijaa tekemään hakemus Kelalle ja pyydetään Kelaa käsittelemään perustoimeentulotukea koskeva hakemus kiireellisenä.

Kiireellisessä tilanteessa päätös on tehtävä samana tai viimeistään seuraavana arkipäivänä hakemuksen saapumisesta ja muussa tapauksessa viimeistään seitsemäntenä arkipäivänä hakemuksen saapumisesta.

Kiireellinen tilanne toimeentulotukipäätöksen teossa on äkillinen ja ennalta arvaamaton tilanne, johon henkilö ei ole kohtuudella voinut varautua: taloudellinen, terveydellinen tai sosiaalinen kriisitilanne, esimerkiksi väkivallan tai rikoksen uhriksi joutuminen tai erotilanne. Rahattomuus sinänsä ei ole peruste saada toimeentulotukea kiireellisenä.

Kelan aukioloaikojen ja virka-ajan ulkopuolella myönnettävä kiireellinen toimeentulotuki myönnetään ehkäisevänä toimeentulotukena. Esimerkiksi kyseessä voi olla välttämätön kuljetus, ravinto ja tilapäinen asuminen. Päätökset virka-ajan ulkopuolella tekee sosiaali- ja kriisipäivystys. Virka-ajan ulkopuolella myönnetty toimeentulotuki on määrältään vähäistä ja kestoaltaan lyhytaikaista.

TÄYDENTÄVÄ TOIMEENTULOTUKI

Täydentävää toimeentulotukea myönnettäessä otetaan huomioon tarpeellisen suuruisina erityismenot, joita ovat muut kuin toimeentulotukilain 7 b §:ssä tarkoitetut asumisesta aiheutuvat menot sekä henkilön tai perheen erityisistä tarpeista tai olosuhteista johtuvat, toimeentulon turvaamiseksi tai itsenäisen suoriutumisen edistämiseksi tarpeelliseksi harkitut menot (Toimeentulotukilaki 7 c §).

Täydentävän toimeentulotuen harkinnassa huomioon otettavia asioita:

- Lapsen harrastustoimintaan liittyvät erityiset menot
- Pitkäaikainen tai toistuva perustoimeentulotuen tarve

- Erityinen elämäntilanteeseen ja olosuhteisiin liittyvä tarve tai meno, jonka huomioiminen katsotaan tarpeelliseksi
- Pitkäaikainen tai vaikea sairaus tai muu erityinen tilanne eivätkä perustoimeentulotuki ja muut etuudet kata kaikkia tarpeelliseksi katsottuja menoja
- Perustoimeentulotuen laskelmaylijäämä ja käytettävissä oleva varallisuus eivät riitä kattamaan tarpeelliseksi arvioituja menoja
- menoja ei oteta huomioon siltä osin kuin ne korvataan tai niitä vastaava etuus saadaan muulla perusteella (Toimentulotukilaki 8 §).

ERITYISTILANTEITA

Vaatemenot

Vaatemenot sisältyvät perustoimeentulotukeen. Tavanomaista suurempiin vaatemenoihin voidaan myöntää toimeentulotukea esimerkiksi vamman tai sairauden vuoksi tai jos kuntouttavaan työtoimintaan osallistuvalla on tarve työvaatteisiin tai jalkineisiin tai kuntoutusjaksolle osallistuvan liikuntavarusteisiin. Romaninaisen hameeseen voidaan myöntää täydentävää toimeentulotukea esitettyjen tositteiden perusteella enintään 420 € kahden vuoden välein. Romanien muu vaatetus kuuluu perusosaan. Romanihameen korjaukseen ei myönnetä erikseen toimeentulotukea.

Siivouskulut

Henkilökohtaisesta ja kodin puhtaudesta aiheutuvat menot sisältyvät perustoimeentulotukeen. Palvelutarpeen arvion perusteella voidaan myöntää asumisen turvaamiseksi välttämättömän kertaluonteisen siivouksen kohtuulliset kulut.

Asumismenot

Asumismenot, jotka eivät ole perustoimeentulotuessa huomioitavia, esimerkiksi tilapäisen asumisen maksu tai vuokraan kuulumaton ylläpitomaksu, jolla katetaan asumisyksikön yhteisten tilojen menoja siltä osin kuin perusosa ei niitä kata.

Pitkäaikaisesti tai vaikeasti sairaan erityismenot

Pitkäaikaisesti tai vaikeasti sairaan erityismenoihin voidaan myöntää täydentävää toimeentulotukea, jos ensisijaiset etuudet ja perustoimeentulotuki eivät niitä kata ja menojen huomioimiseen on erityinen peruste. Menojen ei tarvitse olla suoranaisesti terveydenhuollon menoja, mutta tarve kytkeytyy henkilön pitkäaikaisen tai vakavaan sairauteen, joka on terveydenhuollossa diagnosoitu. Apuvälineiden osalta tulee selvittää, onko niitä mahdollisuus myöntää lääkinnällisenä kuntoutuksena. Huomioitava määrä arvioidaan hakijan toimittaman selvityksen perusteella esim. kuulokojeen paristot ja erityisruokavalion aiheuttamat kustannukset enintään 30 € / kk.

Lapsen tapaamisesta aiheutuvat menot

Lapsen tapaamisesta aiheutuvat menot sisältyvät perustoimeentulotukeen siltä osin, kun ne perustuvat lastenvalvojan vahvistamaan sopimukseen tai tuomioistuinten päätökseen. Jos tapaamisista ei ole vahvistettua sopimusta tai oikeuden päätöstä, voidaan täydentävää toimeentulotukea myöntää etävanhemmalle sopimuksen tai päätöksen vireilläoloaikana enintään kuukauden ajaksi kerrallaan. Tapaamismenot huomioidaan toteutuneiden tapaamisten perusteella. Hakijaa pyydetään

toimittamaan toisen vanhemman allekirjoittama tosite tapaamisten toteutumisesta.

Täydentävää toimeentulotukea voidaan myöntää siten, että lapsen iän mukaisen perusosan ateriaosuus huomioidaan jokaista alkavaa vuorokautta kohden. Esimerkiksi tapaamisajalta perjantaista sunnuntaihin huomioidaan kolmen päivän ateriaosuus. Matkakulut otetaan huomioon pääsääntöisesti etävanhemmalle tositteita vastaan edullisimman kulkuneuvon taksan mukaisesti. Jos julkisen liikenteen käyttö ei ole mahdollista, otetaan huomioon polttoainekulut todellisten kulujen mukaan. Kun lapsi ja vanhemmat asuvat samalla paikkakunnalla tai lyhyen välimatkan päässä toisistaan ja matkakulut ovat vähäisiä, katsotaan, että ne sisältyvät perusosaan eikä niitä erikseen huomioida.

Perheiden, lasten tai nuorten ohjatun loma- ja virkistystoiminnan kohtuulliset omavastuuosuudet ja matkakulut
Perheiden, lasten tai nuorten ohjatun loma- ja virkistystoiminnan kohtuullisiin omavastuuosuuksiin ja matkakuluihin voidaan myöntää täydentävää toimeentulotukea vaikeassa taloudellisessa tilanteessa olevalle hakijalle tai perheelle. Myös etävanhemman ja lapsen yhteinen tuettu loma voidaan huomioida.

Kuntoutuksesta aiheutuvat kohtuulliset menot ja matkakulut
Kuntoutuksesta aiheutuviin kohtuullisiin menoihin ja matkakuluihin voidaan myöntää tukea pitkäaikaistyöttömän tai päihde- ja mielenterveyskuntoutujan kuntoutus- tai muun suunnitelman tai palvelutarpeen arvion mukaisesti. Kyseessä voi olla esimerkiksi kuntouttavaan työtoimintaan, työkokeiluun, vertaistukiryhmiin tai kokemusasiantuntijakoulutukseen osallistuminen.

Edunvalvonnasta aiheutuvat kulut
Edunvalvontapalkkio ja edunvalvonnasta aiheutuvat tilintarkastus- ja käsittelymaksut huomioidaan maksun erääntymiskuukauden menona. Ensisijaisesti maksut tulee kattaa kuukausittain päämiehen tuloista tai varallisuudesta.

Kodin irtaimistohankinnat
Kodin irtaimistohankintoihin voidaan myöntää toimeentulotukea, kun se hakijan tausta ja olosuhteet huomioon ottaen on välttämätöntä kodin perustarvikkeiden saamiseksi esimerkiksi pitkän laitoshoidon tai asunnottomuuden jälkeen. Välttämättömiä hankintoja ovat patja, sänky, pöytä, tuolit sekä ruokailuvälineet. Pitkäaikaisesti pienillä tuloilla elävän henkilön tai perheen voi olla vaikea suoriutua yllättävästä menosta, esimerkiksi kodin irtaimiston rikkoutumisesta. Yksittäisiin kodinhankintoihin voidaan myöntää avustusta, kun hankinta on välttämätön eikä hakijalta voida tulotaso huomioiden edellyttää säästämistä isompia hankintoja varten. Asiakkaita ohjataan hankkimaan kalusteet, laitteet ym. käytettyinä ja pyydetään esittämään selvitys tai tositteet hankinnoista.

KODINHANKINNAT	EUROMÄÄRIÄ HARKINNAN TUEKSI, enintään
Kun asuntoon muutettaessa ei ole mitään irtaimistoa eikä ole mahdollisuutta niitä hankkia/saada	250 € ja lisäksi harkinnalla enintään puolet ruokakunnan perusosasta. Ei sisällä pesukonetta.
Kun tukea haetaan yksittäisiin kodinhankintoihin (pitkäaikainen toimeentulotuen saaminen, pienituloisuus tai sairaus, erityiset olosuhteet ja tarpeet)	
pesukone	300 €
jääkaappi	200 €
runkopatja	100 €
parisänky + patja tai 2 h runkopatja	160 €
sänky	50 €
patja	50 €
ruokapöytä	30 €
pöytä ja tuolit	50 €

Pesukoneen hankintakulut voidaan myöntää silloin, jos taloyhtiössä ei ole pesutupa tai kun pesukoneen hankinta on perusteltua esimerkiksi terveydentilan vuoksi. Pesukoneen kohtuullisiin korjauskuluihin voidaan myöntää toimeentulotukea.

Lasten tarvikkeet

Lasten tarvikkeet sisältyvät pääsääntöisesti lasten perustoimeentulotuessa huomioidtavaan perusosaan. Tapauskohtaiseen harkintaan perustuen voidaan myöntää täydentävää toimeentulotukea välttämättömiin hankintoihin. Asiakkaita ohjataan hankkimaan tarvikkeet käytettyinä.

LASTEN TARVIKKEET	EUROMÄÄRIÄ HARKINNAN TUEKSI, enintään
yhdistelmävaunut	200 €
vaunut	150 €
rattaat	80 €
pinnasänky ja patja	80 €
turvaistuin	80 €
polkupyörä	70 €
pyöräilykypärä	20 €
suksipaketti	80 €
luistimet	25 €
koulupöytä	30 €

Lasten harrastusmenot

Lasten vähäiset harrastusmenot sisältyvät pääsääntöisesti lasten perustoimeentulotuen perusosaan. Harrastusvälineiden tai muiden kustannusten maksaminen ei ole perusosan puitteissa aina mahdollista. Täydentävää toimeentulotukea voidaan myöntää ohjattuun harrastukseen enintään 400 €/vuosi/lapsi, kun perhe on saanut pitkäaikaisesti tai toistuvasti perustoimeentulotukea eikä perheellä ole varaa lapsen harrastusmenoihin tai lapsen pitkäaikainen harrastus on vaarassa päättyä perheen taloudellisten vaikeuksien vuoksi. Harrastusmenoista on esitettävä tositteet.

Lasten ja nuorten harrastusmenoihin voidaan myöntää tukea myös lastensuojelulain perusteella. Eri tahoilta myönnettävä tuki on sovitettava yhteen.

Opinnoista aiheutuvat menot

Pääsääntöisesti tuetaan ensimmäistä toisen asteen tutkintoa suorittavien opiskelua huomioimalla siihen liittyviä menoja. Täydentävää toimeentulotukea voidaan myöntää välttämättömiin opiskelutarvikkeisiin (oppikirjat, työvälineet, työvaatetus yms.) oppilaitoksen antaman hankintaluettelon tai kustannusarvion ja esitettyjen tositteiden perusteella. Usein ensimmäisenä opintovuonna on eniten hankintoja.

Tietokoneen hankintamenot huomioidaan toisen asteen opiskelijoilla, kun tietokone on välttämätön opinnoissa ja hakijan pitää toimittaa tästä selvitys oppilaitokselta. Hankintahinta huomioidaan edullisimman saatavilla olevan vaihtoehdon mukaan, kuitenkin enintään 300 €.

Kohtuulliset materiaali- ja tutkintomaksut, koemaksut, ylioppilastutkintomaksut ja tutkintojen rinnastamispäätösten kustannukset huomioidaan menona, samoin pääsykokeista aiheutuvat kulut ilman ammatillista tutkintoa olevilla. Oppisopimuskoulutuksen suorittamisesta aiheutuvia kuluja huomioidaan siltä osin kuin kulukorvaus ei niitä kata.

Opintoja voidaan tukea myös tilanteessa, jossa toisen ammatillisen tutkinnon tai tutkinnon osien suorittamisen on arvioitu parantavan henkilön työllistymismahdollisuuksia jatkossa. Opintojen pitkittyessä ja opintoetuuksien tai muun opiskeluun saatavan etuuden päätyttyä tukea voidaan myöntää, jos opiskelu on kirjattu asiakas- tai muuhun suunnitelmaan ja opintosuoritukset etenevät suunnitelman mukaisesti.

Toimeentulotukea ei voida myöntää omavalintaisen opiskelun menoihin, esimerkiksi iltalukio, avoin korkeakoulu ja yksityiset oppilaitokset, joihin ei voi saada opintotukea tai muuta ensisijaista etuutta.

Hautausmenot

Hautaamisesta aiheutuviin välttämättömiin menoihin voidaan myöntää toimeentulotukea, jos kuolinpesän varat eivät tule kattamaan hautauskuluja. Edellytyksenä on, että kuolinkuukaudelle on ensin tehty Kelassa perustoimeentulotukilaskelma ja -päätös. Pyyntö hakemuksen käsittelystä kiireellisenä tulee tarvittaessa tehdä perustoimeentulotuen osalta Kelan asiakaspalveluun.

Hakemuksen liitteenä tulee olla pesänhoitajan yhteystiedot sekä selvitys kuolinpesän tuloista ja varoista ja kuolinpäivän tilinsaldo, joka huomioidaan laskelman tulona. Vainajan varat tulee aina ensin kohdentaa välttämättömiin hautauskuluihin. Muita vainajan maksamatta olevia laskuja ei oteta huomioon toimeentulotuen menona, vaan ne tulee kirjata perukirjaan kuolinpesän veloiksi.

Täydentävää toimeentulotukea hautausmenoihin tulee hakea vainajan viimeisen asuinkunnan sosiaalitoimesta. Jos perukirjaa ei vielä ole tehty hautausavustus myönnetään takaisinperinnällä kuolinpesän omaisuudesta ja pesänhoitajaa pyydetään toimittamaan perukirja sen valmistuttua, jolloin päätös tarkistetaan perinnän osalta.

Hautaus toimiston palvelu on kilpailutettu ja avustus hautauspalveluun myönnetään maksusitoumuksena sopimusliikkeeseen tai hautauksen kustannukset huomioidaan menona enintään sopimushintojen mukaisesti. Ostopalvelusopimuksen mukaiset hautauspalvelut sisältävät vainajan kuljetuksen, vaatetuksen, pukemisen sekä arkun/uurnahautauksen.

Välttämättömät hautaamisesta johtuvat seurakunnan maksut huomioidaan menona, esimerkiksi haudan kaivamisesta ja kunnostuksesta johtuvat maksut sekä hautapaikkamaksu. Lisäksi huomioidaan menona tuhkauksesta aiheutuva krematorion maksu.

Esimerkiksi vainajan kuljetus muualle kuin kotipaikkakunnalle hautaamista johtuvat kulut, kappelin vuokra, muistokivi, kuolinilmoitus ja muistotilaisuuden kulut eivät kuulu toimeentulotuessa huomioitaviin menoihin. Muualle haudattaessa hautaus toimiston ja seurakunnan maksut huomioidaan sen mukaisesti mitä ne olisivat, jos vainaja haudattaisiin kotiseurakunnassa. Perunkirjoituskuluina voidaan huomioida ainoastaan perunkirjoitusta varten hankitut virka- ym. välttämättömät todistukset. Perunkirjoituspalkkiota ei huomioida menona.

Palveluasumisen ja kotona annettavan palvelun maksut

Kotihoidon maksu, kylvetyssapu ja turvapuhelinmaksut kuuluvat perustoimeentulotuessa huomioitaviin menoihin. Kotihoidon tukipalvelut määräytyvät asiakkaan toimintakyvyn ja yksilöllisen avuntarpeen perusteella. Tarvittavat siivous-, vaatehuolto-, kauppa-avun tms. menot otetaan huomioon täydentävään toimeentulotukeen kuuluvina henkilön erityisistä tarpeista tai olosuhteista johtuvina menoina kunnallisen kotihoidon tai muun palvelun laatiman palvelutarpeen arvion tai asiakassuunnitelman perusteella. Kustannukset otetaan huomioon siltä osin kuin hoitotuki tai vastaava etuus eivät kata niitä (Toimeentulotukilaki 7c §, 8 §).

Kunnallisen kotihoidon maksun ja ateriapalvelumaksun alennus- tai poistomahdollisuus on aina selvitettävä, kun toimeentulotuen tarve ei ole tilapäistä. Sosiaalihuollon palvelusta määrätty maksu ja terveydenhuollon palvelusta henkilön maksukyvyn mukaan määrätty maksu on jätettävä perimättä tai sitä on alennettava siltä osin kun maksun periminen vaarantaa henkilön tai perheen toimeentulon edellytyksiä tai henkilön lakisääteisen elatusvelvollisuuden toteuttamista. (Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista 734/1992 ja asetus 912/1992).

Yksityisellä palveluasumisella tarkoitetaan tilannetta, jossa asiakas on itsenäisesti järjestänyt asumisensa ja palvelunsa, eikä hänellä ole kunnan laatimaa hoito- ja palvelusuunnitelmaa ja palvelupäätöstä eikä asiakasmaksupäätöstä. Jos hakijan tulot ja varat eivät riitä hänen hankkimiansa yksityisten palveluiden ja välttämättömien elinkustannusten kattamiseen, hakijan edellytetään hakeutuvan ensisijaisesti kunnan järjestämien palvelujen piiriin. Yksityisistä palveluista johtuvat maksut voidaan ottaa huomioon enintään niin kauan, kunnes julkisen sektorin järjestämää palvelua on tarjolla.

EHKÄISEVÄ TOIMEENTULOTUKI

Ehkäisevän toimeentulotuen tarkoituksena on edistää henkilön ja perheen sosiaalista turvallisuutta ja omatoimista suoriutumista sekä ehkäistä syrjäytymistä ja pitkäaikaista riippuvuutta toimeentulotuesta (Toimeentulotukilaki 1 § 2 momentti). Ehkäisevän toimeentulotuen myöntäminen perustuu yksilökohtaiseen harkintaan.

Ehkäisevä toimeentulotuki on sosiaalityön työväline ja tuen myöntäminen edellyttää asiakassuunnitelman laatimista yhdessä asiakkaan kanssa. Tavoitteena on, että myönteiset vaikutukset ovat mahdollisimman kestäviä.

Ehkäisevän toimeentulotuen harkinnassa huomioon otettavia asioita:

- Pääsääntöisesti myönnetään kertaluonteisesti
- Tuen tarve liittyy usein johonkin elämänmuutokseen tai äkilliseen kriisitilanteeseen: lähiomaisen kuolema, vakava sairastuminen, rikoksen uhriksi joutuminen, onnettomuus, avio- tai avoero
- Tuetaan aktivoitumista ja omatoimisuutta, esimerkiksi opiskelua tai työllistymistä tilanteessa, jossa muut ensisijaiset tukijärjestelmät eivät ole käytettävissä
- Velat eivät ole toimeentulotuessa huomioitavia menoja
- Julkisen terveydenhuollon rästimaksuja ei huomioida, koska rästit eivät vaaranna välttämättömän hoidon saamista
- Ylivelkaantumisesta aiheutuu kuitenkin pitkäaikaisia vaikeuksia ja avustusta voidaan harkita, jos saadaan velkakierre katkaistuksi ja lisävelkaantuminen tai jatkuva toimeentulotuen tarve estettyä. Hakijan kokonaistilanne selvitetään tarvittaessa velkaneuvonnan kanssa sekä annetaan talousneuvontaa ja selvitetään sosiaalisen luoton mahdollisuus.
- Ei edellytä, että hakijalla on oikeus perus- tai täydentävään toimeentulotukeen. Ehkäisevän toimeentulotuen tarve voidaan kuitenkin arvioida vastan jälkeen, kun hakijalle on Kelassa tehty perustoimeentulotukea koskeva laskelma ja päätös hakemuskuukaudelle ja selvitetty olisiko hakijalla oikeus takautuvaan perus- tai täydentävään toimeentulotukeen niinä kuukausina, joina vuokra tai laskut ovat jääneet maksamatta.
- Kun tukea haetaan vuokravelkaan, pyydetään tiliotteet perheen kaikista tileistä rästin ajalta ja selvitetään rästin syntymiseen johtaneet syyt ja hakijan muu velkaantuminen sekä asunnon menettämisen seuraukset ja asumisen vaihtoehdot

- Vuokravelkaan avustamisen edellytyksenä on, että voidaan turvata asumisen jatkuminen kohtuuhintaisessa asunnossa tai asunnon vaihto hakijan tuloihin nähden kohtuuhintaiseen asuntoon tai asunnon saaminen asunnottomalle
- Ehkäisevää toimeentulotukea ei myönnetä rästeihin, jos vuokra on hakijan tuloihin nähden ylisiuri, vaan ohjataan hakemaan kohtuuhintaista asuntoa. Jos hakijan tulot ovat pudonneet tilapäisesti, esim. sairauden vuoksi ja hän pystyy jatkossa maksamaan vuokransa, voidaan tukea harkita.
- Maksusuunnitelman tekeminen vuokravelan hoitamiseksi osissa on aina ensisijainen ehkäisevän toimeentulotuen myöntämiseen nähden. Hakijalle tarjotaan asumisneuvontaa maksusuunnitelman tekemiseksi ja tukea vuokranantajan kanssa käytäviin neuvotteluihin.
- Tapauskohtaisesti toimeentulotukea voidaan myöntää osaan vuokraveloista, kun hakija maksaa osan rästistä sopimansa maksusuunnitelman mukaisesti tai saa muuten katettua osan rästistä
- Edellytetään aina, että asumistuen ja perustoimeentulotuen maksut asumismenojen osalta ohjataan jatkossa suoraan vuokranantajalle tai sähkö- ja vesilaitokselle
- Rästit maksetaan aina vuokranantajalle tai muulle laskuttajalle, ei hakijan omalle tilille.